

Jméno autora: Linda Furmánková

Škola: HŠVP a OA Jeseník, Dukelská 680, 790 01 Jeseník

Kryptoměny a finanční gramotnost – jak to jde dohromady

Když jsem si přečetla zadání této eseje, byla jsem více než překvapená – jakou asi souvislost mohou mít dvě tak odlišné věci jako jsou kryptoměny a finanční gramotnost. Vždyť pod pojmem finanční gramotnost si nejčastěji představujeme schopnost rozvrhnout si své příjmy a výdaje a správně s nimi zacházet v různých životních situacích. Naopak kryptoměny jsou z tohoto hlediska velmi sofistikovaným investičním nástrojem, který má celou řadu specifíků, které je potřeba při jejich nákupu zohlednit.

Že možná tato dvě témata nejsou tak od sebe vzdálena jak se mi na první pohled zdálo, jsem si začala uvědomovat ve chvíli, kdy jsem si v několika společenských časopisech přečetla o tom, jak výhodné jsou investice do těchto kryptoměn, ať už se jednalo o Bitcoin, Ethereum nebo Ripple. Doprovázené samozřejmě příběhy „obyčejných“ lidí, kteří těmito investicemi pohádkově zbohatli a proto doporučují všem, aby co nejdříve následovali jejich příklad. V té chvíli jsem si začala uvědomovat, jak nebezpečné mohou být takovéto články a příklady pro lidi, kteří se blíže nezajímají o podstatu a princip těchto kryptoměn a to jak je tvořena jejich cena na volném trhu. Ba co víc, kteří se možná ještě ani nesetkali se základními pojmy a termíny, které tvoří základ pro každé investiční rozhodování jako je rizikovost investice, diverzifikace rizika, investiční horizont, volatilita trhu a jeho hloubka či stupeň regulace. Pro takovéto lidi, kteří nemají základní finanční gramotnost v oblasti investic je pak nákup kryptoměn spíše čirým hazardem než odpovědným rozhodnutím. Takto se pak mohou nechat strhnout k ukvapeným rozhodnutím, kterých později velice litují. Kryptoměny a trh s nimi jsou totiž oříškem i pro zkušené investiční matadory, kteří jsou zvyklí se pohybovat na jinak velice hektickém trhu s běžnými měnami. Celá situace například kolem měny Bitcoin pak na konci roku 2017 vykazovala všechny znaky investiční bubliny a jak již kdysi řekl Warren Buffett: „Když si o výhodnosti investice přečtete v magazínu pro dámy je nejvyšší čas se jí zbavit.“ A přesně toto doporučení se ukázalo jako velice správné i pro investice do Bitcoinu na sklonku roku 2017.

Jedním z hlavních důvodů proč tomu tak bylo, je především samotný charakter kryptoměn a jejich odlišnost od standardních národních měn. Tato odlišnost spočívá především v tom, že národní měny a jejich stabilita jsou hlídány a regulovány centrálními bankami a ty pomocí

nástrojů měnové politiky přímo či nepřímo ovlivňují cenu tedy kurz dané měny. U kryptoměn je to zcela jiné. Zde neexistuje žádný subjekt, který by se snažil o určitou stabilitu kurzu této měny a z principu jejich fungování to ani není možné. Protože nabídka takovéto kryptoměny je vlastně fixní nebo se zvyšuje podle předem definovaného algoritmu, nemůže tedy reagovat na rychlé změny poptávky. A právě prudké změny v poptávce, které nejsou doprovázeny adekvátní reakcí na straně nabídky, jsou příčinou rychlých a dramatických změn v jejich kurzu.

Takováto situace na trhu však nevznikla poprvé a určitě ani naposledy. Ekonomové rádi přirovnávají trh s Bitcoinem v roce 2017 k tzv. tulipánové horečce v Holandsku v první polovině 17. století. Tehdy prudce vzrostla cena tulipánových cibulí bez vazby na jejich reálnou hodnotu, právě díky jejich omezené dostupnosti a prudkému nárůstu poptávky. V této době investovalo tak do těchto cibulí značný majetek mnoho Holanďanů, kteří po opadnutí poptávky a prudkém propadu cen zůstali zcela bez prostředků. Jednou z obětí krize se stal také malíř Rembrandt van Rijn (1606–1669).

Na takovémto trhu mají stávající držitelé aktiv samozřejmý zájem dále posilovat poptávku a tak ještě více vydělávat na svých investicích. A to byl podle mého názoru i důvod rozsáhlé kampaně kolem Bitcoinu na konci roku 2017. Investoři, kteří zavčas prodali svá aktiva v době nejvyššího zájmu, vydělali mnohonásobek vstupního kapitálu, naopak ti, kteří se rozhodli nakupovat spontánně, pod okamžitým dojmem a na základě doporučení společenských magazínů prodělali skoro vše. Ale jak bylo již řečeno, v tomto ohledu nejsou kryptoměny ničím výjimečným a podobná situace se může v budoucnosti opakovat s libovolným jiným aktivem. Trošku to celé připomíná Ponziho schéma (tzv. „letadlo“), kdy zisky prvních investorů jsou kryty investicemi těch pozdějších a jen ten kdo zavčas dokáže tuto investici uzavřít, může opravdu vydělat.

Myslím, že takovéto informace, chcete-li finanční gramotnost, jsou nezbytným předpokladem při investování do tohoto typu instrumentů. V žádném případě nechci kryptoměny odsuzovat. Své místo si mezi investory určitě najdou a bezpochyby bude řada lidí, kteří pomocí nich na trhu vydělají a budou spokojeni. Jen je potřeba se při jejich nákupu chovat velice obezřetně a být si vědom, že člověk vstupuje do prostředí, kde neexistují žádné regulace a regulátor, ale jen pravidla nabídky a poptávky, volný trh, který může podléhat manipulaci, davové psychóze či čemukoliv jinému a výsledek je jen velmi obtížně předpověditelný.

Do jaké míry jsou s tímto typem investic slučitelná další pravidla zodpovědného investování a finanční gramotnosti jako takové je asi na individuálním posouzení každého investora. Já za sebe bych si podobnou investici velmi dobře rozmyslela, a pokud bych se pro ni rozhodla, pak určitě ne v době všeobecného růstu, ale právě naopak po nějakém výrazném propadu a alespoň částečné stabilizaci trhu. Protože jak říká můj oblíbený Warren Buffett: „Měj strach, když ostatní jsou chamtiví, buď chamtivý, když ostatní mají strach!“

Použité informační zdroje:

<https://www.penize.cz/skola-financni-gramotnosti>

<http://www.halonoviny.cz/articles/view/46787889>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Ponziho_sch%C3%A9ma

Časopis Ekonom

<https://bitcoinblog.cz/forbes-prinasi-pribeh-dolaroveho-multimilionare-ktery-zbohatl-diky-bitcoinu/>

<http://fortune.com/2018/01/10/bitcoin-warren-buffett-cryptocurrency/>